

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdaiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartási cikkeket stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak terfogatiért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítanak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

SZEMLE.

Ausztriában még mindig a csehországi események kötik le figyelmünket. A tartománygyűlésen most folyik ama javaslatok tárgyalása, melyek a csehek és németek közt megegyezést volnának hivatva létesíteni. Tudjuk, hogy ezeknek a javaslatoknak a létrejöttében maga az osztrák császár is részt vett, s épen azért a bécsi kormány roppant erőfeszítéseket tesz, hogy azokat a prágai tartománygyűléssel elfogadtassa. Az ifjú-csehek azonban ennek kézzel-lábbal ellene vannak, míg az ó-csehek, kiknek Rieger a vezértük, egyik-másik javaslatot hajlandók elfogadni. Így rászavaztak arra a javaslatra, mely országos gazdasági tanács állításáról intézkedik s az e szerint törvénynyé is lesz. E szavazás alkalmából szombaton Prágában zajos utcái

tüntetések folytak le; számos cseh egyetemi hallgató és egyéb csehek Rieger lakásához vonultak s ott macskazenét rendeztek. A tömeg zajosan kiabálta: „Periat Rieger! gyálázat Riegerre!“ és végül hólabdakkal bezúzták ablakait. A rendőrség szétverte a tömeget és két tüntetőt letartóztatott. A tüntetők ez után Vasati képviselő lakásához vonultak, kinek ovációkat akartak rendezni, azonban Vasati nem volt otthon. Ugy Rieger lakása, valamint a cseh lapok szerkesztőségei előtt is rendőrök állanak, hogy esetleges tüntetéseket megakadályozzanak. Attól tartanak, hogy a tüntetések a törvény harmadik olvasásakor még nagyobb mérvben fognak ismétlődni, miután az egyetemi hallgatók kijelentették, hogy ily módon akarják Riegert mandátumának letévesztésére kényszeríteni. Minket a csehek ügye kevésbé érdekel ugyan, de mindenesetre érdekes jelenség.

Belgiumban a választási reform kérdésében erős mozgalom támadt. E mozgalom hullámai immár a belső rend alapjait kezdik meg-ingatni, és a kormányt olyan elővigyázati intézkedésekre kényszerítik, mintha valószínű forradalom kitörésétől félne. Kedden a fővárosban s a vidéken a munkások, sőt az általános szavazati jog összes hívei manifestációkra készülnek, melyek a többiek közt arra bírják a kormányt, hogy a hadsereg két szabadságolt korosztályát zászló alá hívja s így gondoskodjék arról, hogy az ország minden részében megfelelő katonai erő álljon rendelkezésre. Formális mozgósításhoz folyamodott tehát, mi elég bizonyítéka, mennyire föl-kavarta a választási reform kérdése Belgium egész politikai s társadalmi életét.

A mozgalomnak mindenesetre egészséges magva van, különben nem ölthetett volna oly

komoly arányokat. Nincs is kétség az iránt, hogy a mostani belga választótörvény teljesen elavult, mert olyan magas cenzushoz köti a képviselőválasztási szavazati jogot, mely ezt aránylag igen kevesek privilegiumává teszi. Nem is vagyonos, hanem egyenesen gazdag embernek kell lennie annak a belga állampolgárnak, ki az aktív választói jogot igénybe veheti; azt pedig, hogy képviselő lehessen, még a legtöbb választóra is elvileg nagyon megnehezíti a törvény, mely a passzív választói jogot még inkább korlátozza. Midőn Francia- és Németországban az általános szavazati jog, Angliában olyan cenzus, mely nagyon megközelíti az általános szavazati jogot, van elfogadva; midőn majdnem minden más alkotmányos államban a cenzus alacsony: méltán feltámadhatott a választórendszer reformjának ohaja a belga nép mindazon rétegeiben is, melyek ez ideig a legfontosabb politikai jog gyakorlatából ki voltak zárva. Kíváncsiunk tehát a mozgalomnak teljes sikert.

A muszka kéz munkájáról a Lutzki-eset alkalmából sok érdekes leleplezés került elő, de úgy látszik, a legérdekesebbek még hátra vannak. Így legújabbban Konstantinápolyból a következőket jelentik: Miután a török rendőrség az orosz kormánynak arra az állítására, hogy Lutzki nihilista és bombakészítő és hogy neki része volt a borki-i merényletben, az orosz kormánynak megengedte, hogy az orosz ügynökök Lutzkit török területen letartóztassák, a porta ennek ellenében arról értesült, hogy az orosz ügynökök konstantinápolyi tartózkodásuk idejét, a míg ugyanis Lutzki megérkezését várták, arra használták fel, hogy terepfölvételeket és méréseket eszközöltek a Boszporuson és hogy egyáltalában ezek az állítólagos orosz rendőrügynökök orosz vezérkari tiszték voltak. Megbízható körök-

A „Székelyföld“ tárczája.

Pap Endre hátrahagyott munkái.*

— Irodalomtörténeti tanulmány. —

Írta: Mihály János.

Ha a művelt Európa népei bármelyikének is történetét tanulmányozzuk, azt tapasztaljuk, hogy jelenlegi műveltségét, szabad szellemét és független gondolkodását a nemzeti nyelv és irodalom mozdította elő legnagyobb sikerrel.

Hogy az irodalommal kapcsolatosan a nyelvet is említettem, ezt nem ok nélkül tettem, mert ennek elvitáztatlan hatása a nemzet életére és fejlődésére nem pusztán hipotézis, hanem oly bebizonyult igazság, mely nélkül nincs nemzeti közérzet és összetartás s mely nélkül egy egészséges nemzeti elem nem képzelhető. A nem rég lefolyt mozgalom is elég fényesen igazolja, hogy mi a nyelv a nemzet történetében; láthattuk, hogy mennyire ragaszkodott a magyar nemzet ősi nyelvéhez, mely legdrágább és legbecselesebb kincs volt ép úgy a múltban, mint a jelenben és mint lesz a jövőben is. A nyelv képezi az emberi szellemnek nyilatkozási eszközét, mely egykor az

emberi szellemnek fejlődésével. Mig az öntudatosság az emberben meg nem született, addig nem volt nyelve. Hogy ez a kor tulajdonképpen mikor kezdődött, azt tudni nem lehet. Müller Miksa, a híres tudós, egy munkájában igen szépen mondja: „Ész nélkül nincsen nyelv, de nyelv nélkül sincsen ész.“ Hasztalanul kutatott dolog az is, hogy egy ősnyelv létezett-e, vagy több ősnyelv volt. Annyi bizonyos, hogy az egyetemes emberi gondolkodás az egész földön azonos és nem lehet disparat, mert különben lehetetlenség volna pl. az angol nyelvet francziára, a francziát németre, a németet magyarra és így tovább és viszont — a nemzeti észjáráshoz hűen és megfelelően — lefordítani.

Mindez csak rövid kitérés volt a nyelv fontosságának kedvéért. Ha pl. most a magyar nyelv és irodalom fejlődését, fejlődésének előmozdító körülményeit és egyéneit tüzetesebben és behatóbban akarjuk fejtegetni, rá vagyunk utalva a magyar nemzeti irodalomtörténet tanulmányozására, melynek célja, hogy megértse a magyar nemzeti alakban nyilatkozó szepet; hogy megismeresse a magyar faj szellemi életét, működését s az ezek alapján nyugvó nemzeti önérzetét.

Nyelvünk és irodalmunk fejlődésének tetőpontját a nemzeti költészet korában — az 1820-tól kezdődő időszakban — érte el, mely az Aurora és Athenaeum korát, a nemzeti költészet aranykorát

és a forradalom utáni költészet korát foglalja magában.

Az Aurora és Athenaeum, valamint a nemzeti költészet aranykorában szerepeltek legnagyobb jeleink, kik a modern nemzeti nyelv és költészet terén úgy szólva mint utörök lobogtatták az átalakulás zászlaját, halhatatlanságot szerezve hatalmas alkotásaikkal nemcsak nevüknek, hanem az akkori egész magyar irodalomnak, mely méltó helyét akkor foglalt el igazában a magyar irodalomban. E korban működtek legkitünőbbjeink, mint: Kisfaludy, Katona, Vörösmarty, Bajza, Jósika, Eötvös, Kemény, Tompa, Petőfi, Arany, Madách, Széchenyi, Kossuth, Horváth stb. stb., kik mellett azonban a kisebb tehetségek sem enyészthettek el. E korban, illetőleg az Athenaeum korában tűnt fel Pap Endre is, ki úgy költői, mint prózai műveivel egyaránt halhatatlan érdemeket szerzett magának.

Beöthy Zsigmond, ki különben nagyon ügyesen állította össze a „Magyar nemzeti irodalom történetét“, mely munka irodalomtörténeteink között a legjobb és e nemben legelső helyen áll, Pap Endréről nagyon leültesen emlékezik meg. Mig a legújabb kor költőit, mint: Szász Béla, Dalmady, Komócsy, Tolnai Lajos, Arany László, Rákosi Jenő stb. többé-kevésbé méltatja, addig Pap Endrének pusztán csak a nevét említi fel, mint ki az „Athenaeum“ kedvelt és kiselb lírikusai közé tartozott. Pedig ebben hibázott az összeállító. Mi

* Pap Endre Hátrahagyott Munkái. Kiadták barátai: Csengery Antal és Kemény Zsigmond. A költő arcképevel. Pesten, 1852.

ben azt állítják, hogy a szultán néhány nappal azután, hogy Nelidov orosz nagykövetet épen a Lutzki-ügyben fogadta, egy másik nagykövetség titkárárt is fogadta, a ki átadta neki az orosz feketetengeri hajóhadnak és egy hadtestnek mozgósítási és támadási tervét a Boszporus és Konstantinápoly ellen. Mind ezek a katonai okmányok és tervek legújabb keletiek. — Hogy a porta szándékozik-e és mikép megtorolni ezt a gyalázatos perfidiát, még nem érkezett róla hír.

Az erdélyi birtokrendezés reformja tárgyában
Szilágyi miniszter elnöke alatt tartott értekezlet kezdetén a miniszter által kitűzött speciális kérdőpontok keretén kívül egy pár általánosabb jellegű kérdést vetettek fel az értekezlet egyes tagjai. Hangsúlyozva lön nevezetesen annak szükségét, hogy az állandó kataszterrel kapcsolatosan mozdíttassék elő az erdélyi részekben a birtokrendezés, más részről pedig a törvényben mondások ki a kényszertagosítás végrehajtásának fokozatos elrendelése mellett, hogy úgy a tagosítás, mint a birtokrendezés hivatalból fogantatottat nék alkalmas hatóságok statuálásával, kivételtől a polgári bíróságok köréből. Az értekezlet ezen indítványokat a miniszteri kérdőpontok megvitatása után határozván tárgyalandóknak, áttért a miniszteri kérdőpontok tárgyalására, melynek folytatását kedre tűzték ki.

A képviselőház jan. 19-iki ülésén rendkívül nagy érdeklődés közt megindult az övórákról szóló törvényjavaslat feletti vita. Hagara előadó ismertetése után gr. Csáky Albin miniszter a ház osztatlan helyeslése közt fejtegette a javaslat közegészségügyi szempontból való hasznosságát, viszont kifejtette, hogy főczélja a javaslatnak lehetővé tenni, hogy a különféle nemzetiségek bevezetése a magyar nyelv ismeretébe. Zay Adolf ez után skrupulusait hozta elő. Kifejtette, hogy azt hiszi, nem fognak ezért érni a javaslattal. Filcs nemzetiségi szempontból, bírálta a javaslatot, melynek alapelveit nem helyeselheti.

Igazgatói jelentés.

(A „Rudolf” kórház közgyűlésén felolvasta Dobay János igazgató-gondnok.)

Tisztelt Közgyűlés!

A magyar veres kereszt egyesület által segélyezett Kézdi-Vásárhely városi és vidéki „Rudolf” kórház 1890. évi működéséről a következőkben van szerencsém jelentésemet megtenni:

közönséges emberek, ha valamivel fel akarunk tenni az irodalom terén, szétbontjuk, vágjuk, nyirbáljuk, toldozzuk-foltozzuk s egész szabászati műveltet viszünk véghez a költő, író, szóval a tudós emberek munkáin, de tisztelt az eredetiségnek, mely, mint a Pap Endre munkáin is, magán hordja írója egyéni vonásainak és sajátosságainak fényes bélyegét.

Pap Endrét az „Athenaeum kora” látta feltűnni a maga nemes egyszerűségében, de oly teremőti sajátosságokkal, melyekből kora előre is fényes jövőt jósolt. A Bajza, Vörösmarty és Toldy Ferenc által szerkesztett Athenaeumnak (1837—43.), mely ismeretterjesztő és szépirodalmi tartalommal jelent meg, Pap Endre is egyik számottevő munkása vala. Már pedig az Athenaeum „nevezetes haladást képez a magyar hírlapírás történetében; közleményei válogatos izlésről és gondról tanuskodnak s következetesen képviselik az Aurora-kör irányát. Tekintélye addig példátlan; a kezdő írókat ő avatja fel, s irodalmi és művészeti kérdésekben csaknem mindig döntő szót mond. E vállalatnak tekintélyéhez egyetlen magyar vállalat sem volt fogható. A legjelesebb íróink, köztük Pap Endre is, válogatott dolgozataikat e lapban közölték, melynek társalapja a „Figyelmező” (1837—41.) volt.”

(Folyt. köv.)

Valahányszor alkalmam nyílik a „Rudolf” kórház egy-egy évi életéről beszámolni, a mult és jelen adatai között kutatgatva, az első benyomás mindig örömdetes és felemelő: intézetünk életében mindenütt csak rohamos haladással találkozunk. Az a 6 év, mely a kezdet és a ma között fekszik, tele van sikerrel s oly eredményekkel, minőket az emberi munkálkodás csak a legnagyobb szerencsével érhet el. Nem egy lassan, fokozatosan fejlődő élet ez, hanem egy tünemény-szerű haladás, melyért nemcsak az intézők és szervezők ügybuzgóságát, de a gondviselést kell első sorban áldani, mely bővön megjutalmazá az ember igyekezetét, bőkezűen osztá áldásait még ott is, hol nem reméltük, s egyetlen reményünket sem engedé veszendőbe menni. A szerencse folyamatos kedvezése mellett intézetünk ez évben is egy hatalmas lépést tett azon időpont felé, midőn elég erős leendő bármily mostoha viszonyok között magát idegen segély nélkül fentartani. Alap-tőkének, mely az 1889. év végén 32,780 frt 82 kr volt, a mult év végén 35,178 frt 93 kr-ra szaporodott, azaz ismét 2398 frtot esatoltunk alap-tőkének. Még az 1889. évhez képest is igen kedvezőnek mondható ezen eredmény, mert azon évben csak 2000 frt esatoltatott a tőkéhez. Még egy néhány ilyen év és intézetünk bátran nézhet a jövő elébe!

Ezeknek mint általánosságoknak előrebocsátása után a részletekre térek.

Mult év folyamában ápolatott kórházunkban 265 beteg, tehát 20-szal több, mint az 1889. évben. Ápolási nap volt 5532, tehát 473-mal több, mint a megelőző évben.

Itt szükségesnek látom az elmúlt hat év beteglétszámának adatait csoportosítani azon czélból, hogy számokkal legyen kimutatva azon igen örömdetes körülmény, miszerint intézetünk évről évre keresettebb lett. Az 1884. évben 43 beteg, 1885-ben 149, 1886-ban 200, 1887-ben 212, 1888-ban 215, 1889-ben 245, 1890-ben 265 egyén ápolatott kórházunkban. Ezen folyton növekedő számsorozatot a lehető legreálisabb bizonyíték arra nézve, hogy a szenvedők bizalma folyton növekedik intézetünk iránt. Ezen számarány hasonlíthatlanul kedvezőbb lenne, ha népünk végre belátná, hogy minden más gyógykezelésnél nemcsak biztosabb, de sokkal olcsóbb is a kórházi gyógyítás, s hogy napi 50 kr-nál bármily más gyógyítás többbe kerül. Ezen igazság megértésére csak sok év tapasztalata fogja takarékos népünket rávezetni. Nincs módunk ezen időt siettetni s jelenleg nincs mit tennünk, mint az előttünk fekvő számadatokban megnyugodva, a jövő jövőt megvárni.

Megemlítendőnek találom, mint érdekes statisztikai adatot, ezen helyen azt is, hogy a kórház fennállása óta 1890. év végéig összesen 1329 beteg nyert intézetünkben ápolást.

Mult évi jelentésem rendjén felhívtam volt a tisztelt közgyűlés figyelmét azon körülményre, hogy egy ápolási nap 63 kr-ba került intézetünknek, jöllehet mi egy ápolási nap után csupán 50 krt veszünk be. E tekintetben is az idén csupán haladást jelenthetek, mennyiben a mult év folyamában egy ápolási napunk csupán 58 krunkba került, tehát 5 krral kevesebbe, mint a megelőző évben, vagyis az idén csupán 276 frttal kell többet fizetnünk, mint a mennyibe nekünk az ápolás került, mely a megelőző évek eredményéhez képest, midőn egy ápolási nap 63—80 kr-ba került, minden esetre kedvezőnek mondható. Ezen kedvező eredmény mindenesetre az ápolási napok örömdetes szaporodásában keresendő, mert mint mult évi jelentésemben is kifejtettem, az ápolási költség és gyógydíj közötti arány annál inkább fog javulni, minél több a beteg és ápolási nap ugyanazon igazgatási költség mellett. Ezen kérdést — mint a kórház anyagi haladására vonatkozó igen fontos tényezőt, bővebben tárgyalva, — kifejezést kell adnom azon meggyőződésemmek, hogy kórházunk egészen konszolidált viszonyok között akkor lesz, midőn ápolási díjakból annyit vesz be, mennyit e czimen kiad, úgy, hogy a tőkék kamatai e tekintetben igénybe ne vétessenek mindaddig, míg a tőke oly összegre növekedik, hogy annak kamatai a kórház fentartási költségeit minden körülmények között fedezni képesek. Ekkor

a napi ápolási díj felére vagy egy harmadára le szállítatván, csak ekkor fog kórházunk igazán emberbaráti missziót teljesíteni. Ha az elmúlt hat év eredményeit vizsgáljuk, s ha szabad a multból a jövőre következtetni s a haladás eddigi aránya után itélni, bátran meg merem kockáztatni azon állítást, hogy kórházunk hatalmasan halad a czél felé s hogy mindenesetre el fogja érni azon időt, midőn akár ingyen is ápolhatja betegeit.

Ezek után a még künn levő gyógyköltségekről a következőkben számolok be a tisztelt közgyűlésnek:

Az 1889. évben 4966 ápolási nap után 2439 frt — kr lett volna behajtandó. Ebből azon évben befizettetett . . . 1094 frt — kr. Hátrálékban maradt az év végén 1344 frt — kr. Ezen összegből az 1890. év folyamában befizettetett 690 frt — kr. Szegénys. bizonyítvánnyal igazolt felhajthatatlanság czímén törlésre ajánlatik 310 frt 50 kr. 1889. évről hátrálék 343 frt 50 kr. Ezen künn levő összeg felhajtása iránt a szükséges lépések meg vannak téve, a mennyiben a szolgabírói hivatalok annak idejében meg lettek keresve a hátrálék gyógydíjak felhajtása iránt. Az 1890. évben 5532 ápolási nap után 2766 frt — kr. gyógyköltség merült fel. Ebből az 1890. év folyamában befizettetett 1585 frt 25 kr. Hátrálék a mult év végén . . . 1181 frt 75 kr. Ezen összegből levonandó az ingyenesen kezelt betegek 482 napja után 241 frt, valamint a bujalkóros betegek után a 3-ik és 4-ik évnegyedről az államkincstár által ezen évben megtérítendő 475 frt. Valódi hátrálék a mult évről . . 465 frt 75 kr. Ehhez hozzáadva az 1889. évi hátrálékot 343 frt 50 krt kórházunk összes gyógydíj-hátráléka az 1890. év végén 809 frt 25 kr. (Folytatása következik.)

T a n ü g y.

Mikép örködünk a kedély, cselekvés és képzelem felett?

(Irta és a kézi tanító kör 1890. december 13-án Kézdi-Vásárhelyt tartott gyűlésében felolvasta Magyary (közs. tanító.)

(Vége.)

Amde a képzelem felett örködni nemcsak az 5—10 éves korban szükséges; a 14—15 éves kor az, mely több körülményt igényel, és főképp a leánygyermek nevelésében van egy főtényező, a mi nem az ifjúság kellemé, nem az arc megmagyarázhatatlan varázsa, hanem az, a mit látni nem, csak becsülni lehet, a mi a leánynak valóságos értéke, legföltettebb kincs. Az ártatlanság az, melynek rovására a képzelem, gondos örködés hiányában, károsan hathat Quintilián sikamlós olvasmányokat is ad kezökbe, mert — úgy mond — „valamint a méh felkeresi a virágok elvezhető és mérges nedvét, abból a jót elviszi s a mérget elhagyja, úgy szükséges az ifjunak a rosszat is megismerni, hogy azt kerülje”. Ez igen nagy szabadság. Nem is érvelek ellene, csak azt jegyzem meg, hogy a latin még azt is mondotta: „Ocasio facit furem.” A képzeltetés szülőanyja: az unalom, a tétlenség a folyton működő lelket nem akadályozza működésében, és a lélek a szemléltetés hiányában dolgot keres, de sok esetben önromlásán dolgozik. Alljon tehát elő a nevelő, hívja segítségül a munkát, alkalom kínálkozik aprólékos házi teendőknél s a foglalkozás változatossága nem hagy fenn alkalmat a képzelemnek a tévelygésre.

De végül szólnom kell azon hatalmas eszközről, mely rövid értekezésem három tétele: a kedélyt cselekvés és képzelemnek feltétlen irányadója, éltető ereje: a vallásosságról.

„Minden igaznak, jónak, szépnek kútfeje a vallásosság.” Nem volt a világ fennállása óta ember, még a romlottság legbecstelenítőbb fokán sem, ki nek életében egy percze nem volt, melyben Iste

néhez ne folyamodott volna. A pogány népeket önalkotta isteneik fékeztek társadalmi törvényeik hiányában vadságaik kitörése ellen. És vajjon nem gondol-e a mai keresztény világban a gonosz egy igaz bíróra: Istenre, midőn lelkében megszületik a végrehajtandó bűn első csirája? S vajjon a materialista nem követ-e el az Isten törvénye, saját vallásos törvénye ellen erőszakot akkor, midőn a közönséges észszel fel nem érhetőt Isten mindenhatóságának rovására az anyagnak tulajdonítja? Vonjuk le tehát vallásosság szempontjából mi is a következtetést a kedély, cselekvés és képzelemre.

A vallásos ember megpróbáltatások közepette nem csügged, mert hite azoknak elhordozására erőt ad és így kedélye azon tudatban, hogy felette a gondviselés örökös, ha szenved is, de meg nem török.

A vallásos ember gonoszúságra, erkölcstelen cselekedetre nem vetemedik, mert az életet munka megvédi, messze őrzi tőle a rosszra vezető alkalmat s így a társadalom törvényeit, melyek Isten törvényei is, nincs alkalmuk megszegni.

És ha az ember vallásos: kedélye, munkaösztöne védi a rosszirányú képzelem eshetőségeivel szemben, mert az isteni igazságszágra gondol s előtte áll a tény, a ballépés következménye s viszszariad attól. De a történelem, „az élet tanítója“, igazolja, hogy mióta ember létezik, — még abban az időben is, midőn az embernevelés csak az eshetőség sorsára volt bízva — egy hatalmas szó, az Isten neve adott irányt a cselekedeteknek. Nem tartom szükségesnek még több bizonyítékra hivatkozni a vallásos érület szükségének szempontjából; reámutatok a módra, mely annak meghonosítását legbizonyosabban eszközöli.

Említettem már, hogy az anya a gyermek első tanítója, és ha van valami kárpótlása az anyának fáradozásai után, a legtisztább örömeket csak a vallásos nevelés fakaszthatja. Ne feledjék tehát az anyák gyermekeik lelkének első ébredését az Isten mindenhatóságára irányítani a tavasz ébredésében, a virág pompájában, a kis madár jó kedvében, egy mázskáló bogárka életében, a vihar fenségében, az árvák gondviselésében, az élet örömeiben, megpróbáltatásában és mindenben, a mi a Teremtő dicséretét hangoztatja. És tanítsa imádkozni gyermekeit maga az édes anya, de imádkozzék ő is gyermekével együtt egyszerű, szeretetteljes, szívből jövő szavakban, mert egyedül az édesanyai szeretetteljes tanítás az, mi a vallásosság érzelmeit lelkünkbe beolthatja s gyermekünk első éveitől a sirig kísér el beününket, s csak a szív utolsó dobbanásával szünik meg áldásos működésük.

Boldog azon anya, ki Isten törvényét örökösi hagyta gyermekének, mert a ki vallásos, annak hite van, s a kinek hite van, annak mindene van.

Meghívó.

A vörös kereszt Kézdi-Vásárhelyi vidéki választmánya 1891. január hó 25-én (vasárnap) d. u. 2 órákor Kézdi-Vásárhelytől, a tanácsház nagyerében gyűlést tart, melyre az alapító és rendes tagokat, valamint a nemes ügy iránt érdeklődőket bizalommal meghívjuk.

A gyűlés főbb tárgyai lesznek:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Nagyméltóságú gróf Károlyi Gyula országos vörös kereszt egyleti elnök elhunytja feletti részvét kifejezése.
3. Jegyző évi jelentése.
4. Pénztárnok évi zárszámadása.
5. A számvizsgáló bizottság évi jelentése.
6. Bejelentése a Bereczki, Osdola, Sömező, Karatna-Völgy-Feltorjai főkegyelvek megalakulásának.
7. A választmány egyharmad részének kitétele az alapszabályok 11. és 12. §§-ai értelmében.
8. A „Rudolf“-kórháznak gondnok, pénztárnoki, orvosi jelentései és költségvetése.
9. Mindennemű folyó ügyek.

Kézdi-Vásárhelytől, 1891. január 20-án.

Br. Szentkereszty Stephanie,
elnök.

Dobay János,
jegyző.

Különfelek.

— **Időjárás.** Megfordult a világ folyása. Azok a vidékek kapják a sok havat, melyek eddig a telet csak hírből ismerték; nálunk a hó igen mérsékelt mennyiségben hull, épen csak annyi, hogy jó szánutunk legyen. Az idő is a legutóbbi napokban egészen enyhévé vált, úgy, hogy a tél zordsága ellen panaszkodunk egyáltalában nem lehet.

— **A kézdívásárhelyi téli orsz. vásár,** mely csak amolyan rendes vásár számban szokott menni, az idén is közép sikerrel folyt le. A marhavásár szombat és vasárnap ahhoz képest elég élénk volt. Behajtatott összesen 1048 drb állat, eladatott 481 drb. Hétfőn volt az egyéb árucikkéek vására, de még kicsiny piacunk is alig telt meg emberrel.

— **A kézdívásárhelyi „Stephanie“-menedékház**nak jövő szombaton leend — a mint lapunkban már jeleztük — társas-estélye, a mely, az eddigi előmunkálatakból ítélve, egyike lesz a farsangi idény legsikerültebb mulatságainak. Már a műsor oly ügyesen lett összeállítva, hogy az is — hiszszük — nagy vonzerőt fog gyakorolni a nagy közönségre. Dr. Szacsavay Gyuláné, városunk e kedvencz énekes pacsirtájának föllépése, a mulatságok életében eseményszámban jön; a Vertán Katinka k. a. kedves szavalata, Wertán István úr művészi czimbalomjátéka, s a tanító dalkör zoro-éneke bizonyára csak előnyére lesznek e mulatságnak, melynek sikere érdekében a rendezőbizottság ügyeszerető elnökei: dr. Bánffy Zsigmondné és Deák Árpád főhadnagy messze kiterjedő mozgalmat indítottak meg. Ezért nagy a reményünk, hogy a menház ez estélye a legsikerültebb mulatság leend ez idényben.

— **Hymen.** Szabó Antal köszvényesi kántortanító eljegyezte Baka Ilonát, Baka Antal kásonyakabfai kántortanító művelt szép leányát. — Sok szerencsét! — r.

— **Az önkéntes tűzoltó-egylet** mult szombati álarozos táncvigalma igen kedélyes és sikerült mulatság volt. Esti 8 órákor a tűzoltó-zenekar impozáns nyitányával bevonultak a csinosan díszített terembe az érdekes öltözöttú maszkok. Később megjelent a bál védnöke Nagy Ferenczné urasszony, kit a rendezőség kitüntetéssel fogadott. A mulatságon városunk intelligens közönsége szép számmal volt képviselve, mi az egylet iránti ragaszkodást és annak pártolását élénken ilusztrálja. A rendező bizottság igrékezetében sem volt hiány; a szép maszkok néhány érdekes tárggyakkal lett kitiutva. Az éjféli órákban a nagy álarozos-körmenet óriási derűtség közt járta be a termet. A narancseső sem maradt el, csak hogy az ilyen áldásból sokat kíván az ifjúság. A mulatság a hajnali órákban ért véget.

— **A „Gróf Kun Kocsárd székel földmives-iskola“** végérvényes szerződése vasárnap délelőtt 10 órákor elkészült, befejeztetett és elől Kun Kocsárd gróffal aláíratott. Algyógyon gróf Kun Kocsárd kastélyában mind a földmívelésügyi miniszter, mind pedig az E. M. K. E. kiküldöttjei részéről. Megelőzőleg e hó 15-étől kezdve Kun Kocsárd bölcs tanácsai és utasításai alapján négy napon át szakadatlanul folyt a kiküldöttek részéről a bírtok telekkönyvi adatainak szabályos megállapítása, a gazdasági fölszerelések, épületek, a marhallomány és készletben levő termények leltározása, a fennálló gazdasági, bérleti, tiszti és cseléd-szerződések tételesenkénti átvétele és megújítása. A gróf Bethlen András miniszter teljhatalmu megbízottjaként dr. Csávássy Gyula jogügyi tanácsos, az E. M. K. E. képviselőjeként Bartha Miklós alelnök és Sándor József főtitkár jártak el. A miniszter részéről jelen volt még egy szám-tiszt is Budapestről kiküldve, továbbá a leendő földmives-iskola kiszemelt igazgatója Gáspár István kolozsmonostori gazd. akadémiai segéd-tanár, kinek a szerződés aláírásával az egész nagy alapítvány kezébe átadatott. Gr. Kun Kocsárd az E. M. K. E.-nek a fejedelmi alapító nagy jelleméhez egészen hasonló szabadsággal számolt el az alapítvány lefolyt évi bevételeiről és kiadásáról, mely évben az E. M. K. E. tiszteletbeli elnöke és legnagyobb alapítója tulajdon alapítványán a nemzeti ügy „jószágigazgatója“ is volt. Erről, valamint a szerződési bizottság egész eljárásáról az igazgató választmány febr. 12-iki ülésében tétetik

részletes jelentés. Dr. Csávássy Gyula, Bartha Miklós és Sándor József, kik a komisszió többi tagjaival az egész idő alatt Kun Kocsárd gróf magyar vendégzeretétét élvezték, vasárnap este vissza is érkeztek Kolozsvárra, pótlólag némely adatoknak megállapítása végett. A miniszter az eljárásról sürgőnyileg értesítettet.

— **Farkasok.** Folyó hó 17-én éjjel két farkast a rendkívül dühöngő Ojtoz szele beteretelt k.-sztléleki G. M. udvarára, lévén az ordas uraméknak azon szándékuk, hogy az akolban levő kövér juhokat megtizedelik. Azonban a fátum úgy akarta, hogy szándékuk meghiusuljon, mert a gazda, ki kutyái ugatására az udvarra sietett, ő kegyelmüket szépen megugrasztotta.

— **P. Szahmáry Károly,** a kiváló író, a kisdiednevelés lelkes barátja, mult csütörtökön meghalt. Halálával nagy veszteség sujtotta egy irodalmunkat, mint a kisdiednevelés ügyét. Egy egész kis könyvtára meg irodalmi munkásságának eredménye. Művei előkelő színvonalon állanak a szokkal legjelesebb írónk sorába küzdötte fel magát. A kisdiedvási törvényjavaslatot, melynek tárgyalása a képviselőházban most foly, ő szerkesztette. Nem érte meg annak törvényre emelkedését; a gondviselés másképp intézkedett. Temetése szombaton ment végbe impozáns részvét mellett. Ott volt irodalmunk és közéletünk jeleseinak nagy része. Az elhunyt fölött az orsz. kisdiedvő-egyesület nevében Nagy Gábor mondott beszédet.

— **A brassói m. kir. állami közép faipariskola** első félévi vizsgálatának sorrendje az 1890—91-dik tanévben. Január hó 30-án délután 2 órától kezdve szám- és mértanból, magyar nyelvből, vegytanból és ábrázoló mértanból az I-ső osztály. Január hó 31-én délelőtt 8 órától nemzetgazdaságtanból III. osztály, természettan, építészeti alaktanból és leíró géptanból II. osztály, leíró géptanból III. osztály, faipari technológiából II. és III. osztály. Január hó 31-én délután fél 3 órától növénytanból II. osztály, könyvviteltanból III. osztály, szerkezetanból II. és III. osztály. A vizsgákra a t. szülöket és érdeklődőket tisztelettel meghívja, Brassóban, 1891. január hó 15-én, az igazgatóság.

— **Vasuti baleset.** Hétfőn éjjel Medgyes és Erzsébetváros között vasuti baleset történt a személyvonattal. A baleset sintörés következtében állott be s e miatt egy harmadik osztályú kocsi kiskamlott. Az utazók között természetesen meglehetősen rémület keletkezett, mely azonban gyorsan lecsillapodott, minthogy a gyors segély által nagyobb veszedelemnek idejekorán eleje vétegett. Mindamellelt e baleset majdnem két órai késést okozott. Az üzletvezetőség az esetről a következő jelentést küldte be: Tisztelettel értesítjük, hogy a Budapestről Predeal felé közlekedő 306. számú személyvonat egy harmadosztályú kocsija ma éjjel Medgyes és Erzsébetváros közt a vonalon sintörés következtében kiskamlott. Az utasok és a vasuti személyzet közül senki sem sérült meg. A vonat ezen kiskamlás miatt 1 óra 43 percz késést szenvedett. A 305., 323. és 304. számú vonatok átszállással közlekedtek.

— **Helyreigazítás.** Mult számunk hirdetési rovatába egy igen kellemetlen sajtóhiba csuszott be, mennyiben két hirdetmény oly képen lett összeréselvé, hogy az egyiknek utolsó három sora a másik hirdetményhez lett hozzácsatolva. E kellemetlen tévedést — melynek bármily nyomda ki van téve — helyre már nem igazíthatjuk, s csupán csak annyit tehetünk, hogy a kérdéses 399—1890. sz. hirdetmény úgy értelmezendő, a mint mai számunkban van.

Piaczi árak

Kézdi-Vásárhelytől, január 19-én.

Buza (tisztá)	hektóliterenkint 5 frt 60 kr
„ (elegy)	— frt — kr
Rozs (tisztá)	3 frt 60 kr
Rozs (elegy)	hektóliterenkint — frt — kr
Arpa (tisztá)	3 frt 40 kr
Arpa (elegy)	— frt — kr
Zab	2 frt 20 kr
Törökbuza	4 frt 20 kr
Kása (köles)	8 frt — kr
„ (árpa)	24 frt — kr
Borsó	6 frt 80 kr
Lencse	10 frt — kr
Fuszulyka	6 frt — kr
Pityóka (legszebb)	1 frt 20 kr
Marhahus	kilogr.-kint — frt 32 kr
Disznóhus	— frt 40 kr
Juh-hus	— frt — kr
Szalonna	— frt 70 kr
Faggyu (nyers)	— frt 22 kr

1890. január hó 16-án.

Magyar aranyjáradék 6‰	—
Magyar aranyjáradék 4‰	103.80
Magy. papíráradék 5‰	101.10
Magyar vasuti kölcsön	—
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	—
M. keleti vasuti államkötv. II. kibocs.	—
M. keleti vasuti államkötv. III.	111.—
Magyar földtehermentesítéskötvény	—
Osztrák járadék ezüstben	999.—
Osztrák járadék aranyban	106.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.39
20 frankos arany	9.03
Német birodalmi márká	56.10
London (2 havi váltókért)	114.—
-0 márká arany	11.20

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
Ifj. Dobay János.

Hirdetések.

Sz. 6318—1890.

polg.

Hirdetmény.

Szárazpatak községben gyakorolt italmérési jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi február 13-ának d. e. 9 órájára a kir. törvényszékhez Elekes Béla kir. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék 1890. évi december hó 30-án.

Ponori Sándor,
elnök.

Páll Venczel,
jegyző.

Sz. 6097/1890.

polg.

Hirdetmény.

A Papolecz községben gyakorolt italmérési jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi február hó 12-ének d. e. 9 órájára a kir. törvényszékhez Elekes Béla bíró hivatal szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék 1890. évi december hó 30-án.

Ponori Sándor,
elnök.

Páll Venczel,
jegyző.

Sz. 5929/1890.

polg.

Hirdetmény.

Az Előpatak községben gyakorolt italmérési jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi február hó 12-ének d. e. 9 órájára a kir. törvényszékhez Elekes Béla kir. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok

is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék 1890. évi december hó 30-án.

Ponori Sándor,
elnök.

Páll Venczel,
jegyző.

Sz. 6098/1890

polg.

Hirdetmény.

Knrtpatak községben gyakorolt italmérési jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi február hó 12-ének d. e. 9 órájára a kir. törvényszékhez Elekes Béla kir. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék 1890. évi december hó 30-án.

Ponori Sándor,
elnök.

Páll Venczel,
jegyző.

Sz. 399—1890.

Pályázati hirdetmény.

Sepsi-Szentgyörgy r. t. városnál a főjegyzői állás lemondás következtében megüresedvén, ezen a város képviselőtestülete által élet-hossziglan választandó évi 700 forint fizetéssel javadalmazott állásra az 1886. évi XXII. t. cz. 82. §-a rendelkezéséhez képest pályázatot hirdetek.

Felhivatnak mindazok, a kik a jelzett állást elnyerni ohajtják, hogy szabályszerűen benyújtott kérelmüket az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ban megkötött kötelezettséget előtűntető okmányokkal felszerelt folyamodványukat **folyó évi január hó 24-ig** bezárólag alattírtához, mint a tisztújító szék elnökéhez, nyújtják be.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1891. jan. hó 10-én.

Br. Apor Gábor,
alispán.

Sz. 6560. tkkvi.
1890.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dálnoki Bíró Ferencz végrehajthatónak odavaló Márton János végrehajtást szenvedő elleni 237 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő Dálnok község határán fekvő a dálnoki 564 sz. telekjében foglalt 1063, 1064, 1068, 1069 hr. sz. alatti 436 frt, 1399, 1400 hr. sz. alatti 44 frt, 1836, 1837. hr. sz. alatti 48 frt, 2288 hr. sz. alatti 2 frt, 2367, 2368. hr. sz. a. 8 frt, 2712, 2713. hr. sz. alatti 68 frt, 2765 hr. sz. a. 52 frt, 3001 $\frac{1}{2}$ hr. sz. a. 36 frt, 3001. hr. sz. alatti 167 frt, 3696. hr. sz. alatti 94 frt, 3773, 3774, 3775. hr. sz. alatti 13 frt, 4064. hr. sz.

alatti 8 frt, 4484, 4485. hr. sz. alatti 82 frt, 4544, 4545. hr. sz. a. 67 frt, 4965. hr. sz. a. 3 frt 4987. hr. sz. alatti 20 frt, 5399/a. hr. sz. a. 5 frt, 5672, 5673, 5674, 5675, 5676, 5677. hr. sz. alatti 39 frt, 6365. hr. sz. alatti 7 frt, 6406. hr. sz. alatti 33 frt, 6409. hr. sz. alatti 8 frt, 6705 $\frac{1}{2}$ hr. sz. alatti 49 frt, 7187. hr. sz. a. 43 frt, 7404, 7405, 7406 hr. sz. alatti 124 frt, 7327. hr. sz. a. 43 frt, 7575. hr. sz. a. 60 frt, 7686. hr. sz. a. 59 frt, 7753 hr. sz. a. 59 frt, 7818. hr. sz. a. 59 frt, 7902. hr. sz. a. 26 frt, 7961 hr. sz. a. 9 frt, 9100, 9101. hr. sz. a. 6 frt; az 560. sz. tjkvben foglalt 5028, 5029, 5030, 5031. hr. sz. alatti 13 frt; az 561. sz. tjkvben foglalt 4988, 4989, 4990. hr. sz. a. 3 frt, 6769, 6770, 6771. hr. sz. a. 44 frt, és az 1094. sz. tjkvben foglalt 7685. hr. sz. a. 30 frt becsértékű ingatlanokra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy ezen ingatlanok az 1891-ik évi február hó 18-ik napjának d. e. 9 órakor Dálnok község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság

Kézdi-Vásárhelyt, 1890. november 5.

Gaál István,
kirendelt egyes bíró.

Szám 2734./1890.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy tamásfalvi Varga Lajos végrehajthatónak ügyvéd dr. Balogh Vendel ügygondnok által képviselt tamásfalvi Tusa Mihály végrehajtást szenvedett elleni 75 frt tőkekövetelés s járulékai iránti ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék, a kovásznai kir. járásbírószék területén levő Tamásfalva község határában fekvő 30 sz. tjkvben 265. hr. sz. ingatlanra 115 frt, 612 hr. sz. ingatlanra 73 frt; a tamásfalvi 31. sz. tjkvben 613, 614. hr. sz. ingatlanra 89 frt, 247. hr. sz. ingatlanra 115 frt, az árverést 392 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi február hó 13-ik napján d. e. 9 órakor Tamásfalva községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi 60. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóság

Kovácsnán, 1890. november hó 11-én.

Dobay János,
kir. járásbíró.

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.